

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос Макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидэкъы

№ 20 (22229)

2021-рэ ильес

ШЭМБЭТ

МЭЗАЕМ и 6

ОСЭ ГЬЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
Къыхэттыутыгъэхэр ыкчи
нэмькі къзбархэр
тисайт ижүгъотштых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээзет

Нэбгырэ 988-мэ къаратыщт

Адыгейим аш къыхиу-
бытэу исыр унэгьо 988-рэ
мэхъу.

АР-м иофшэнэмыкъе ыкчи

социальнэ хэхъоныгъэмкъе
и Министерствэ къизэрэ-
щауагъэмкъе, ахъщэ ты-
ныр ным е тым ыцфкъе

агъэпсы. Пстэумкъе нэбгы-
ре 1033-мэ аш пае лъэу-
тхылъыр къатыгъ, зыфа-
гъэнэфагъэр 988-р ары.

— Къэлэцыкъул зэрэ-
псэун ыльэкъыщт ахъщэ
анаахь макъеу Адыгейим
щагъэнэфагъэм фэдиз

мазэ къэс къаратыщтыр,
республикэмкъе ар сомэ
9599-рэ мэхъу, — къы-
луагъ министрэм игуд-
дэу Ирина Ширинам.
— Унагъом гъотэу илэр,
гуртымыкъе лътагъэу,
цыфыр зэрэпсэун ыльэ-
къыщт ахъщэ анаахь ма-
къеу республикем щагъэнэфагъэм фэдитум
емыхъурэм (ар сомэ
20206-рэ), мыш фэдэ
социальнэ тыним къэл-
льэун фит.

Лъэпкъ проектым иххы-

рыщын пае аштэгъэ шьо-
ллыр проектэу «Финан-
совая поддержка семей
при рождении детей»
зыфиорэр къэлэцыкъу
къизэрхъухъэгъэ уна-
гъохэм 1эпилэгъу ягъэгьо-
тыгъенним, псэукъе амал
тэрэхэр ялэним, сабир
къизэрхъухъэгъу ылкъ къи-
къеу ягъот Ѣыклагъэ фэ-
мыхъуним афытэгъэпсы-
хъягъ.

А. Гусевым тырихы-
гъэ сурэтыр хъарзынэ-
шым къыхэтхыгъ.

Мэзаем и 8-р — урысые наукэм и Маф

Адыгэ Республикаемкъе наукэм илофшилэхэу
лъйтэнэгъэ зыфэтилыхэрэр!

Урысыеем дунэе наукэм илахьышу хишылхъагъ.
Цыфхэм ящилахъэ зыкъезигъэлтэгъэ, тыкъезиуцу-
хъэрэ дунаир нахьышу тэзыгъэшлэгъэ теклонигъэ-
шхохэр тихэгъэгу ишлэнигъэлэжхэм ашыгъэх.

Непекъе тихэгъэгу научнэ-техническэ амал дэгъу-
хэр илэх. Джырэ урысые наукэм ишшээриль шхъаэх-
хэр 1эпэлэсэнгъэшхо зыхэль кадрэхэр къэгъэхъа-
зырыгъэнхэр, научнэ ушэтихъэм зягъэушомбгъу-
гъэнир, наукэмрэ техникэмрэкъе гъехъагъэу ялхэр
циф жъугъэхэм зэлтэгъэшлэгъэнир ары.

Наукэмкъе учреждениехэм хэхъоныгъэ ягъэшыгъэ-

нымкъе, научнэ илофшилэхэмрэ шлэнгъэлэжь ныбжы-
къэхэмрэ загъэчанынхэмкъе мы аужыре ильэсхэм
Адыгэ Республикаем амалышуухэр щыззрахъагъэх.
Къэлэцыкъул сэнаущхэр къихээзигъэшырэ ыкчи ахэм
адэлэжъэрэ гупчэу «Полярис-Адыгэя» зыфиорэрэмрэ
къэлэцыкъул технопаркэу «Кванториум» зыфиорэрэмрэ
къэлэцыкъулхэмрэ ныбжыкъэхэмрэ янаучнэ-тех-
ническэ амалхэм зыкъизлуюгъэхъэним фытегъэ-
псыхъагъэх. Производствхэм нахьышу шуугъэ къа-
тыним, джырэ шалхъэхэм адиштэу ахэр зэхэшгэгъэн-
хэм япхыгъэ илофшилэхэмкъе шлэнгъэлэжхэм произ-
водственнэ предприятихэм зэдэлэжъэнгъэу адиря-
лэр гъэлтигъээним мэхъланэшхо раты.

Адыгэ Республикаемкъе наукэм илофшилэхэмрэ лъйтэ-

нгъэ зыфэтшылхэрэр, шуусинэхъат елхыгъэ мэфэкъир
зышыхэжъугъэунэфыкъирэ мафэм дэгъо иоф зэрэ-
шьушлэрэм, Адыгейим иххэхъоныгъэ шуулахъышу
зэрэхшьушлхъэрэм афшэтизэршьушлэрэм шьо-
тэло. Шуусинэхъаткъе гъэхъэгъакъэхэр шуушынэу,
псаунгъэ пытэрэ Ѣыкэлэ-псэукъе дэгъурэ шуулахъышу
шюу Ѣылээр зэкъе къыжкудэхъунэу тышууфэлъало!

Адыгэ Республикаем и Лышхъэу,
Урысые политикэ партиеу «Единэ Россиим»
и Адыгэ шъольыр къутамэ и Секретарзу
Къумпыйл Мурат

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ заулэмэ зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнхэм ехыллагъ

Федеральна законхэу «Цыпхэмэр чыпхэмэр чыюпс, техногенне нешане зиэ ошэ-дэмшшэ тхьамыклагохэм аштухумэгъэнхэм ехыллагъ», «Санитар-эпидемиология лъэныкъомкэлохэр гъэтэрэзигъэнхэм ехыллагъ» зыфиохэрэм, Урысые Федерации и Къэралыгъо санитар врач шъхъаэ 2020-рэ ильэсэм гъэтхапэм и 18-м ышыгъэ унашьоу N 7-р зытетэу «COVID-19-м зимишомбгунымкэ режим гъэнэфагъэр къыдэлтыгъэнным ехыллагъ» зыфиорэм, 2020-рэ ильэсэм тыгъэгъазэм и 21-м ышыгъэ унашьоу N 43-р зытетэу «COVID-19-м зимишомбгуным пае Великобританием-ра Темыр Ирландирем къарыкыгъэхэр нэмыхкхэм ахэушхъафыкыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэм, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо санитар врач шъхъаэ 2021-рэ ильэсэм щыл мазэм и 18-м ижью ылъегъүгъэхэм адиштэу **унашшо сэшшы:**

1. Мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшгъэнхэу:

1) Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ 2020-рэ ильэсэм гъэтхапэм и 16-м ышыгъэ Указэу N 26-р зытетэу «Коро-

навирусыкыкэу COVID-19-м зимишомбгунымкэ джыри шэгъэн фаехэм яхыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2020, N 3, 4, 5, 7, 10):

а) я 2-рэ пунктым ия 1-рэ подпункт хэт гущылхэху «муниципальнэ къэлэцыкыкыгъэху нэбгырэ 12-м нахьбэ зэрымыс дежурна купхэр зиэхэм, лицензие зиэ унэе къэлэцыкыкы организациехэу нэбгырэ 12-м нахьбэ зэрымыс дежурна купхэр зиэхэм» зыфиохэрэр гущылхэху «муниципальнэ къэлэцыкыкы организациехэу, унэе къэлэцыкыкы организациехэу лицензие зиэхэм» зыфиохэрэмкэ зэблэхуягъэнхэу;

б) я 4-рэ пунктым я 7-рэ подпунктыр хэгъэхъогъэнэу ыкы ар мыш тетэу къэтигъэнэу:

«7) «Великобританием Темыр Ирландирем къарыкыгъэхэм (къухъэлтэр зезифэрэ экипажым щыщхэр ахэмтыхэу) Урысые Федерации и Къэралыгъо санитар врач шъхъаэ 2020-рэ ильэсэм тыгъэгъазэм и 21-м ышыгъэ унашьоу N 43-р зытетэу «COVID-19-м зимишомбгуным пае Великобританием Темыр Ирландирем къары-

гъэхэр нэмыхкхэм ахэушхъафыкыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиорэм ия 1-рэ пункт къыщыдэлтыгъэ амалхэр зэрханхэу.»;

2) Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ 2020-рэ ильэсэм гъэтхапэм и 18-м ышыгъэ Указэу N 27-р зытетэу «Гъэлэшьшыгъэ шыкыкэ тэтэу иоф зашлэрэ режимим зэрэтехъэхэрэм ехыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2020, N 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 2021, N 1) мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэу:

а) я 7-рэ пунктым хэт гущылхэху «2021-рэ ильэсэм мэзаем и 7-м» зыфиохэрэр гущылхэху «2021-рэ ильэсэм мэзаем и 21-м» зыфиохэрэмкэ зэблэхуягъэнхэу;

б) я 9-рэ пунктым ия 1-рэ подпункт хэт гущылхэху «2021-рэ ильэсэм мэзаем и 7-м нэс» зыфиохэрэм ауж гущылхэху «2021-рэ ильэсэм мэзаем и 8-м къыщегъэжьагъэу мэзаем и 21-м нэс» зыфиохэрэр хэгъэхъогъэнхэу;

в) я 10-рэ пунктым:
— ия 1-рэ подпункт иабзацэу «в»-м къячэ имылжэй ыкы ажигынэу;

— я 9-рэ подпунктыр хэгъэхъогъэ нэу ыкы ар мыш тетэу къэтигъэнэу:

«9) мы пунктым ия 6-рэ подпункт зигугуу къышыхэрэм адиштэу фудкортхэм цыифхэр зыщагашхэхэрэр организации пэпчье къысыпэ шхъафхэр загъэнэфхэкэ, кассэхэм ауумыхъэхэу, ынам ысхэу заказыр къазыфагъэцаклхэхэрэр ары, аш къыхиубытэхэрэр заказкэ шхынхэр ахэм зэрчахыхэрэр ыкы цыифхэм зэральагъэлэсихэрэр.»;

г) я 12-рэ пунктым ия 4-рэ подпункт хэт гущылхэху «коронавирусэу COVID-19-р къызыщяутлэгъэ чыпхэм» зыфиохэрэр ауж гущылхэху «зыщыпсэухэрэ (зыдэшылхэх) чыпхэмкэ нэмыхкхэм ахашхъафыкынхэу амал зимишомбгуным» зыфиохэрэр хэгъэхъогъэнхэу.

2. Официалнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Указым къячэ илэхэй.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ Къумпыйл Мурат
къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 5, 2021-рэ ильэс
N 14

Псауныгъэм икъэухъумэн фэлорышшэшт

Лъэпкъ проектэу «Псауныгъ» зыфиорэм ильэнүкъо анахь шъхъаэхэм ашыщ гу-лъынтфэ узхэр къэмыхъэхъуягъэнхэм дэлэжьэгъэнэу.
Непэ зидунай зыхъожыхэрэм янахыбэм ушхъаагъоу афэхъурэр мы узхэр арых.

2021-рэ ильэсэм шъольыр проектэу «Гу-лъынтфэ узхэм ябэнгъэнэу» зыфиорэр пхырышыгъэнным фэшлосомэ миллион 58,8-рэ къыфыхагъэкыгъ. Мы мылькумкэ медицинэ оборудование 123-рэ Адыгэ республике сымэджэшчим хэт лъынтфэхэм зыщялээхэрэ гупчэм,

къэлэ сымэджэшчим лъынтфэхэм зыщялээхэрэ иотделение ыкы Адыгэкъалэ дэт сымэджэшчим къафащэфынхэ гухэль щы.

— Медицинэ организациер оборудование икъэлэцэстегээпсихъагъэр 1эпилэгъоу цыифхэм арагъэгъотырэм изытет занкыкэу епхыгъ, — къы-

гуагъ Адыгэкъалэ исымэджэш иврач шъхъаэ.

Адыгэим 2020-рэ ильэсэм лъыкъеклокым епхыгъэ узхэм апкъ къикъыкэ дунаим ехыжыгъэхэм янчыагъэ процент 1,1-кэ нахь маклэ хуугъэ ыкы нэбгырэ мини 100-м тельятаагъэу хуугъэ-шлэгъэ 614,6-рэ (2019-рэ ильэсэм — 621,5-рэ) атхыгъ.

Адэбз узым ебэных

4
ФЕВРАЛЯ

Всемирный День борьбы против рака

Мэзаем и 4-м адэбз узым ебэныхын и Дунэе мафэ хагъэунэфыкы.

Мы ильэсэм аш епхыгъэ юфхъабзэм зэреждагъэхэр «Я есть и я буду».

Шъольыр проектэу «Адыгэ Республикэм адэбз узым ёбэныгъэнэу» зыфиорэм къыдыхэлтыгъэу 2020-рэ ильэсэм медицинэ оборудование 45-рэ къаэлхэхъагъ. Ахэр медицинэ организации 3-мэ атырагоща-

гъэх: адэбз узым зыщялээхэрэ Адыгэ республике клиническе диспансерым — 24-рэ, Адыгэ республике клиническе сымэджэшчим — 11, Мыекъопэ къэлэ сымэджэшчим — 10.

Республикэ диспансерым иамбулаторнэ-поликлиническе отделение ипащэу Любовь Нифедовам зэрилтыгъэрэмкэ,

льэпкъ проектэу «Псауныгъ» зыфиорэм ишүаагъэкэ адэбз узым зыщялээхэрэ гупчэм сымаджэхэм 1эпилэгъоу аригъэгъотырэр бэкэ нахь благъэ, йэрифэгъу ыкы дэгъу хуугъэ.

2021-рэ ильэсэм адэбз узым зэрээзэштэх рентген аппаратэу сомэ миллион 20 зуясэр диспансерым къышэфын гухэль ил.

Къалэм изэтегъэпсыхъан лъагъэкIуатэ

Федеральнэ программэу «Іэрыфэгъу къэлэ щылаклэр гъэпсыгъэнэйр» зыфиорэр гъэцкIэгъэнэйр УФ-м и Президентэу Владимир Путиным къыгъэнэфэгъэ шьэрьльхэм ашыщ.

Аш къыдыхэлъятахъэу республикэм икъэлэ шхъялэ изэтегъэпсыхъан лъагъекIуатэ. 2021-рэ ильэсэм урамэу Краснооктябрьскэм (урамхэу Пушкинэм) Комсомольскэм (азыфагу) тет скверыр зэтырагъэпсыхъажыщ. Мыекъуалэ щыпсэухэрэм рейтинг мэкъэтынэмкэ ар къыхахыг.

Къэлэ администрацием къызэрэща-луагъэмкэ, зыгъэпсэфыпэ заулэ аш хэтыщ. джащ фэдэу лъэрсрыкло гъогухэр къэу фашыщых. Аш нэмиклэу къэзыгъенэфырэ ыкли архитектурнэ пкыгъо цыкхуухэр ашэуцщых, ятеплэклэ ахэр мыйэрысэм фэдэштых.

— «Псэуплэр ыкли къэлэ щылаклэр» зыфиорэр лъэпкэ проектым игъэцкIэн ишүугъеклэ республикэм икъэлэ шхъялэ

нахь дахэ, гупсэф мэхъу. Къалэм щыпсэурэ цыфхэм яшоигоныгъэхэр къыдэлтытээ, анахь ашэфедэрэ чыпилэхэр ашээ зэтетегъэпсыхъэх. Дизайн-проектын общественностир хэппльэ, — elo Мыекъуалэ имэрэу Андрей Гетмановым.

Джащ фэдэу федеральнэ программэм къыдыхэлъятахъэу, мы ильэсэм Мыекъуалэ дэт фэтэрибэу зэхэт унз 30 къызэлъязыбутийрэ щагу 25-рэ зэтырагъэпсыхъащ. Федеральнэ, шольарькли чыпилэ бюджетхэм къаххэгъигэ сомэ миллион 87-рэ аш пэуагъэхъанэу ашээнафэ. Мы тофтхъабэр зэрээхашэрэм ынаэ тет Адыгэ Республиком и Лышхэу Къумпыл Мурат.

ДЕЛЭКЬО Аннет.

Мэзаем зимэфэкIхэр

УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм пенсиер е нэмикл ахьщэ тынхэр зыэклигъахъэхэрэм ашыщэу нэбгырэ 27-мэ яюбилей мы мазэу къихъагъэм хагъеунэфыкыщ.

ПРЕЗИДЕНТ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

иветераных, хэлэжъагъэх е тылым щылагъэх.

Зэрэхабзэу юбилиархэм УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр къызщафэгушшорэ тхыльхэр къалукIэштых. Пенсиехэмкэ фондым и Къутамэ иофишилэхэри афэгушшох, псаунигэе ялэу джыри бэрэ ягупсэхэм ашъхагъа итынхэу афэлъялох!

УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипресс-къулыкъу.

Ахэм янахьы- бэм, аш нэбгырэ 19, аныбжь ильэс 90-рэ мэхъу, нэбгыриймэ ильэс 95-рэ юбилеир хагъэ- ун э фыкыщт. Бзыльхыгытлумэ, зыр Мыекъуалэ, адэр Шэуджэн районым ашэпсэух, мы мазэм аныбжь ильэс 100 мэхъу. Зэкэ зимэфэкIхэр Хэгъэгу зэошхом

Социальнэ таксим икъулыкъу

Лъэпкэ проектэу «Демография» зыфиорэм игъэцкIэн хахьэу тиеспубликэ щыпсэухэрэм, джащ фэдэу сэкъатныгэ зиэхэм ыкли зыпилэгъу зищикиагъэхэм яшылэкIэ-псэукIэ нахьшшу шыгъэнэмкэ Адыгэим тофтхъабэр щызэшшуахырэр.

Гущылэм пае, Адыгэим щыпсэухэрэм яшылэкIэ амалхэр нахьшшу шыгъэнхэм ыкли сэкъатныгэ зиэхэм зыпари пэриохуу къафэмыхъоу социальнэ инфраструктурэм ипсэуалъяхэр къызфагъэфедэнхэ альякыным фэшI, цыфхэм социальнэ фэло-фашIхэр ашээзэцкIэрэ Комплекснэ гупчэм хахьэу зэкэ муниципалитетхэм социальнэ таксим икъулыкъухэр ашызэхашщых.

АР-м тофтшэнэмкэ ыкли социальнэ хэхъоныгъэмкэ и Министерствэ къызэртийрэмкэ, мыш ыпэклэ мы къулыкъум

иофишил Мыекъолэ закъу зыщызэхэшэгъагъэр. Практикэм къызэртийрэльэгъуагъэмкэ, мы фэло-фашIэр бэмэ къызфагъэфедэ ыкли зэкэ районхэм мыш фэдэ къулыкъухэр ашыгъэпсыгъэнхэмкэ аш щысэшшу хувь. «Социальнэ такси» зыфиорэм цыфхэр къызэрэлэхэрээр къэзышхыатырэр заявкэу къатыхэрэм япчагъа ары. Гущылэм пае, гъэрекло Мыекъуалэ щылэ къулыкъум нэбгырэ мин 1,5-м ехъумэ яфэло-фашIхэр афигъэцкагъэх.

Социальнэ таксим икъулыкъу къызфэзийгъэфедэхэрээр сэкъат-

ныгээ зиэхэу курэжьилем исхэр ыкли зипсаунигэ зэтезыгъэ цыфхэр арых. Ахэр зезищэрэ машинхэр сэкъатхэм афите-гъэпсыхъагъэх, хэушхъафыкыгээ дэктюлэхэр ахэт.

Къулыкъум иводитель ишшэриль хахьэ сэкъатныгэ зиэ цыфхэр машинэм итэхьсан ыкли икъыжьын хувь зерифэшшуашу зыпилэгъу фэххуныр. Зипсаунигээ зэтезыгъэ цыфхэм хэушхъафыкыгээ фэгъэктотэнэхэр ялэхэу зэрэшх.

Унашью щылэм къыпкырыхээ, цыфхэр таксим зэрежгээ ыкли аш къыктуяа километрэ пчагъэм ялтыгъэу фэло-фашIхэм ауасэ агъэуц. Гущылэм пае, такыкъ 15-рэ таксир цыфхэм ежагъэ хувь ыпкээ Ихьштэп, ау зэрежгээр такыкъ 15-м къызехъукIэ, зы та-къикъ пэпчъ соми 3,10-рэ атышт, зы километрэ гъогууанэм сомэ 12,30-рэ тэфэ.

Социальнэ таксир къызфэбэгъэфедэнэм фэшI цыфхэм социальнэ фэло-фашIхэр ашээзэцкIэрэ гупчэм идиспетчерскэ къулыкъу ителефон утоон фае.

КИАРЭ Фатим.

ГъогурыкІоныр щынэгъончъенным пай

Республикэм икъэлэ шыхыаэ къеблэгъэрэ хъаклэхэм ыкли щыпсэухэрэм апае гъогурыкІоныр щынэгъончъенным фэорорышлэрэ өгъэджэнхэр Къэралыгъо автоинспекторхэм зэхащагъ.

Ахэм ягъусагъэх Адыгэим хэгъэгу клоц һофхэмкэ и Министерствэ и Общественнэ соvet илъиклохэр.

ГъогурыкІоным хэлэжъэрэ лъэрсыклохэм ящынэгъончъагъэ полицеискхэм анаэ тырагэтызэ, мэзэх уахтэм зызэрэфэсакъыжынхэ фэе шыкхэр къафалотагъэх. Кымэфэ лъэхъаным ашыгъ шуашхэр зэрэшүцлашьохэм къыхэкыкэ водителхэм тэрэзэу ахэр альэгъухэрэп. Джащ пае нэфынэр къэзытырэ пкыгъохэр агъэфедэхэмэ нахь зэрэтэрэзэир агу къагъекъыжыгъ.

Общественнэ советым илъиклоу Къыкъо Бэллэ ныбжыкъэ лъэрсыклохэм зафигъазээ, гаджетхэр ыкли тхаклумэ лульхэхэр гъогу зэпрыкылэхэм щамыгъэфедэнхэу, клауко ашыгъхэм апты шхъэрхъонымкэ зыдэлльштхэ лъэнэхъо къор амьгъэбыльынзу ариуягъ.

Зэхэшаклохэм нэфынэр къэзытырэ пкыгъо зэфэшхъафхэр һофхъабзэм хэлэжъагъэ-

хэм аратыгъэх ыкли лъэрсыклохэр щынэгъончъеу гъогум щызеклонхэмкэ мыш фэдэ егъэ- джэнхэм яшуагъэ къызэрэкюштым яцыхъе зэрэтельтир хагъунэфыкыгъ.

БзэджэшIагъэ зэрихъагъэу егуцафэх

Мыекъопэ къэлэ сымэджэщым исанитаркэ гъепцIагъэ зыхэль бзэджэшIагъэ зэрэзэрихъагъэм пае уголовнэ һоф къыфызэIуахыгъ.

Ильэс 23-рэ зыныбжь бзыльфыгъэр 2018-рэ ильэсым мэкуогъум и 1-м къыщегъэжъагъэу санитаркэу аштагъ, ау ашкъыщегъэжъагъэу 2020-рэ ильэсым имэзае нэс ар һофшэм къекуагъэп. Арэу щитми,

хэбзэгъэуцугъэр ыукузэ лэжьапкээр аш къалихыгъ. Медицинэ учреждением сомэ мин 366-рэ фэдиз чэнагагъэ ригъэшыгъ.

Урсые Федерацием и Следственнэ комитет исследованием гъэорышлаплэу Адыгэ Республи-

ликэм Ѣшыэм ипресс-къулыкъу къызэрэщауагъэмкэ, уголовнэ һофым иззэфын джыри макло. Бзыльфыгъэр һофышэ къызэрэмыклоэр зуушъэфыгъэхэр джырекэ агъеунэфых.

(Тикорр.).

МашIом фэсакъынхэу къяджэх

2021-рэ ильэсым мэзаем и 4-м, пчыхъэм, сыхьатыр 9-м такъикъ 25-кэ ежъагъэу, Мыекъопэ районым ит къутырэу Ткачевым унэ горэм къызэрэщиkленагъэм фэгъэхыгъэ къэбар мэшIогъэклюсэ-къэгъэнэжын къулыкъум идиспетчэр пулт къыIекъэхъагъ.

— МашIор зыгъэклюсэжыщт хэушхъэфыкыгъэ техникитурэ къулыкъум һоф Ѣзызышлэрэ нэбгыри 8-рэ посынклоу мы чыпэлэм нэсигъэх. Квадратнэ метрэ 40-м машIом зыкъышиштагъ. Шьобж зытешаагъэрэ хэкюодаагъэрэ къы-

хекъыгъэп. Хъугъэ-шIагъэм ушхъагъу фэхъугъэр джыре уахтэ агъеунэфы, — къышауагъ УФ-м ошI-дэмышлэ һофхэмкэ и Министерствэ и Гъэорышлаплэу Адыгэ Республи-къем Ѣшыэм ипресс-къулыкъу.

Мыш фэдэ ошI-дэмышлагъэр къэмыхъунхэм фэшишапхъэхэр зэрифешуашу жуугъэцэкэнхэу, сакъынгъэ къызхэжъуагъэфенэу къышуаджэх.

(Тикорр.).

Хыкум приставхэм къаты

Чыфэр кърагъэпшыныгъ

Хыкум приставхэм һофэу ашлагъэм ишуагъэкэ агропромышленнэ предприятиеу хэбзэлахь тынхэмкэ ыкли тазырхэмкэ чыфэршо зэIузгъэкагъэм ар кърагъэпшыныжын альэкыгъ.

Хыкумум унашьюу ышыгъэм диштэу хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэорышлаплэу Адыгэим Ѣшыэм и Теуцож межрайон отдел һоф къызэуихыгъ, аш зэртихъэмкэ, ывшъэкэ зигугуу къэтшыгъэ предприятием сомэ мин 300 къыпщынин фэягъ.

Хыкум приставыр организацием ипашхэм аlyklarъ, һоф къызэрээзэуахыгъэр ыкли чыфэр къызшызэкагъэклюжын фэе палъэр афиғэнэфагъ. Аш да-клоу предприятием мылькоу іэкэльтир ыкли банкхэм счетэу ашырилэр зэргъэшшагъ.

Ау унашьюу Ѣшыэр организацием игъом ыгъэцэкагъэлэр, аш къыхэкыкэ ыкли тельтигъэм нэмийкэ һофыр зэрэзэхфырэм къыдыхэлъытаагъэу джыри сомэ мини 170-рэ кърагъэпшыныгъ.

ПшъэдэкIыжыр фызэблахъугъ

Республикэм икъэлэ шыхыаэ щыпсэурэ бзыльфыгъэм къытыралхъэгъе уголовнэ тазырыр игъом къызэримыпшыныгъэм къыхэкыкэу ар сыхьат 250-мэ тельтигъэ шокл зимиэ һофшэнхэмкэ фызэблахъугъ.

Хыкумум унашьюу ышыгъэм къыклоц бзэджэшагъэ зезыххэгъэ, бзыльфыгъэм ильэсым къыклоц гошыгъеу сомэ мин 60 хуурэ тазырыр къыпщынин фэягъ.

Мыекъопэ къэлэ хыкумур икъерикэу мы һофым хэпльэжъыгъ ыкли пшъэдэкIыжыр нахь ыгъэлъэшшагъ.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу Адыгэимкэ и Гъэорышлаплэ ипресс-къулыкъу

Бзыльфыгъэр — ны, шъхъэгъус, псауныгъэм иухъумакIу...

Адыгэ республике клиническэ сымэджецым сизащэгъе мафэр сэрыкIе гузэжъогъо щытыгъ. Нэхэм зыщиэзэхэр отделениеу сизчилаачаагъэм чIэт враахэр гуфэбэнгъэ хэльэу кыспэгъо кыгъэх.

Отделением ипащэу ТIэшьу Адам Феликс ыкъор апэу кысэлпльигъ, «экстенная операция» кыIуагъ.

«Хэта операции сизышыщтыр?» — сеупчыгъ Адам.

«Операции узышыщтыр Къушъхъэ Светлан» — джэуап кыситыжыгъ.

Нэужум адрэ враахэр кысэлпльигъэх. Операцием ыпэкIе узыуплэкун фэе специалистхэр кысэуцокIыгъэх. ИшыкIэгъе улпъэкунхэр псынкIеу сагъеклигъэх. Кардиологым сыгу дэеу Ioф зэришэрэр кыIуагъ. Враахэр а Ioфим

нахь кызэтыригъеуцуагъэх, икIерыкIеу анализхэр саъетыжыгъэх. ТIэшьу Адам къариуагъ: «Бзыльфыгъэр операции шыгъэн, ащ ишыIэнгъэ къеухумэгъэн фае». СициIэнгъэ мымакIеу зэпхыгъэ врач-анестезиологхэр зэпплыжыгъэх, отделением ипащэ кыIуагъэр зерагъэцэкIэн фаер зэкIами къагурыуагъ.

ШIэх дэдэу операционэ блокым синагъэсигъ. Сыгу кыдэзьышеэшт гущыI фабахэр кысаaloхээ, операцием сифагъэхъязыгъигъ. Сэ сизыфее врачэу, зигугъу дахэкIе ашIеу зэхэсхыгъэр сашхъагъ кыIуагъ: «Угу рэхьат шы, операцием бэрэ сиплышиштэп». Операцием ипэублэ къэбар чэф кыIуатэу ащ ригъэжъагъ. ШIэфэу, тынчэу, уедэу зэпхыгъэми ымакъе уемыззшэу бзыльфыгъэр гъэпсигъэх. КыIолтэрэ къэбарым игъусэ враахэр кыхэгүшыIэхээзэ, сэри а къэбарым сыкъыкIедэлукIызэ гумэкыгъохэм сягупшиэним игъо симыфээ, къэбарым икIеух операциери аухыгъ. Светланэ операциер дэйбуу зэрэхъуагъэр кыIуагъ. Игъусэмэ «тхъашууегъэпсэушу» ариозэ, операционэ блокым кычIэкыжыгъигъ.

Дахэу, шъабэу кывздэгүшыIэхээзэ палатэм сыкъащэжыгъ. Узэу сиIэр зэрэхъэсагъээм, операциеу ашыгъэри дэгъоу зэрэхъуагъэм сыкIэгүшшоу сищылтыгъ. Бэ темышIеу Къушъхъэ Светланэ садэжж кычIэхъагъ. Сыкъызэрэчэфыжыгъэр лъешэу игопагъ, сизытет кыкIеупчыгъ.

Палатэу сизэрэхъуагъэр къэбзэ дэдагь. Медицинэм иофишиIеу чIэтхэм зэгурьоныгъэ зэрхэлтэйр, ялофшIэн дэгъу дэдэу зэрагъэцакIэрэр, ясмыаджэхэм гущыI дэхабэ къазэрафагъо-

тырэр сшоѓьешIэгъонэу сяплыштыгъ. ШыкIэгъэпсыкIе гъэнэфагъэ мыш зэрчIэлтэйр ащ къеѓэлтэйгъ.

Отделением, зэрэхабзэу, IoфшIэнныри щыжжот. Ау ащ дакIоу, мыш Iэзэнным ыльэныкъокIи, сымаджэм фыштыкIеу фырьIэмкIи, къэбзэнгъэу чIэлтимкIи къахэщи. КIэлэ ныбжыкIеу, ишыгъэ дахэу, отделением ипащэу ТIэшьу Адам ар ишушлагъ. ЗэрэнбжыкIэм емлытыгъигъ, исэнхэхт хэшьыкI зэрэхъирIэр, иофишIэн шу зэрильэгъуэр нафэ.

Врач Iазэу, апшъэрэ категорие зиIеу, купэу зыхэтийн щагьашIоу, Iэдэбныгъэ зыхэх бзыльфыгъэм гуфэбэнгъэ хэлтэе IаплI къысещэкIы. «Хэта мыр?», — сыкIеупчэ. Ау ар сэр-сэрэу къэшшэн фэяյ: шапсыгъэ бзыльфыгъ, къуаджэу Псэйттыку кыщыхъуугъ. Сигупшисэхэр лъысэгъэкIуатэх.

Шапсыгъэ къуаджэу Псэйттыку щыпсэхэрэм ижьирэ адыгэ шэн-хэбзэ дахэхэр агъэцакIе, ныдэлтфыбзэм пыльх. Жэбээ гущыIакIеу яIэри щыкIодырэп. Чылэм нэмымкI лъэпкъхэри дэсих. Ар зэрэцькIум емлытыгъигъ еджэгъэгъэсэгъабэ кыдэкIыгъ. Ахэр Урысыем ишьольтэрхэм, джащ фэдэу Адыгейим, Краснодар краим, нэмымкI чылпIэхэм ащэпсэух. Псэйттыку икIэлэ пIугъэмэ ащызых режиссер шъхъаIеу, зищыIэнгъэ театрэм езыгъигъэ Ахыджэго Мэджыдэ, пшынэо Iэпэласэу, культурэм изаслуженэ IoфишиIеу ЛъэцэрькIо Кимэ, Тэхкүтэмькьюе район администрацием ипащэу Шхъэлэхъо Азмэт, телезощакIо Хууцт Мирэ, зэлъашIэрэ корреспондентэу Хууцт Шэбанэ.

Мынхэм ясатыр хэуцуагъ Псэйттыку

ипшьешIе пIугъэу ШуцIэ (Къушъхъэ) Светланэ Хъазрэт ыпхъур. Мы статьяр стхы зэхъум, шъхъэу фэсшыщтым бэрэ сегупшисагь ыкIи «Бзыльфыгъэр — ны, шъхъэгъус, псауныгъэм иухъумакIу...» слонэу исхъухъягъ.

Бзыльфыгъэр ны. Ащ нахь лъапIе тыдэ кыипхын, дунаир зыгъэнэфырэр ары. Ащ игуфэбэнгъэ, игукIэгъу зыми пэпшынэу щытэп. Бзыльфыгъэр шъхъэгъус — джэнькIо машшор ыгъэлкIасэрэп, унагъор зэрэшэ, сабыир enly, лъэпкъым хэяхъю, ляктом идахэ къеуатэ, итъфыгъэ гукIэгъур, зэфагъэр хельхъэх, адигэ шэн-хэбзэ дахэхэр пегъохых. Мы къэслюаgъэр зэкIэ зы бзыльфыгъэм хэслэгъуагъэх. Светланэ унэто дахэ иI, сабыиш enly. Шу ыпшэгъурэ сэнхэхатым ильэс 29-рэ хъуцгъэу рэлажкъэ. Бзыльфыгъэ цыкIум джащ фэдиз шуагъэ пыль. ТиньбжыкIэхэм Светланэ ѢысетсяхыпIе афэхъунэу сирафай. Адыгэмэ ало: «Үцыфыныр кыни, умыцыфыныр Iэшшэхы», «Цыфмэ уагъэдэгъумэ, удэгъущт». Мы гущыIэжъхэм ямехъанэ шыыпкъэу сэлъытэ.

Светланэ сирафэраз, ащ шу дэдэ зысигъэлэгъугъ. Ащ «идышIе» Iапхэр бэрэ сиыгу илъыных, Iэзэгъу зыфэхъущт цыфыбэ джыры риҳылIэн. Непэ врач Iэпэласэм сизэрэфэрэзэм нэмымкIеу зыпIугъеянэрэ ятэрэ, зылэжыгъэхэм, гъэсэнгъэе езыгъэгъотыгъэ кIэлэгъаджэхэм шъхъащэ афэсэшIы, Ѣытхъур афэсэло. Опсэу, Светланэ!

ХъАХЬУРЭТЭ Светлан.
IoфшIэнним иветеран, культурэм изаслуженэ IoфишиI.
Нэтихъуай.

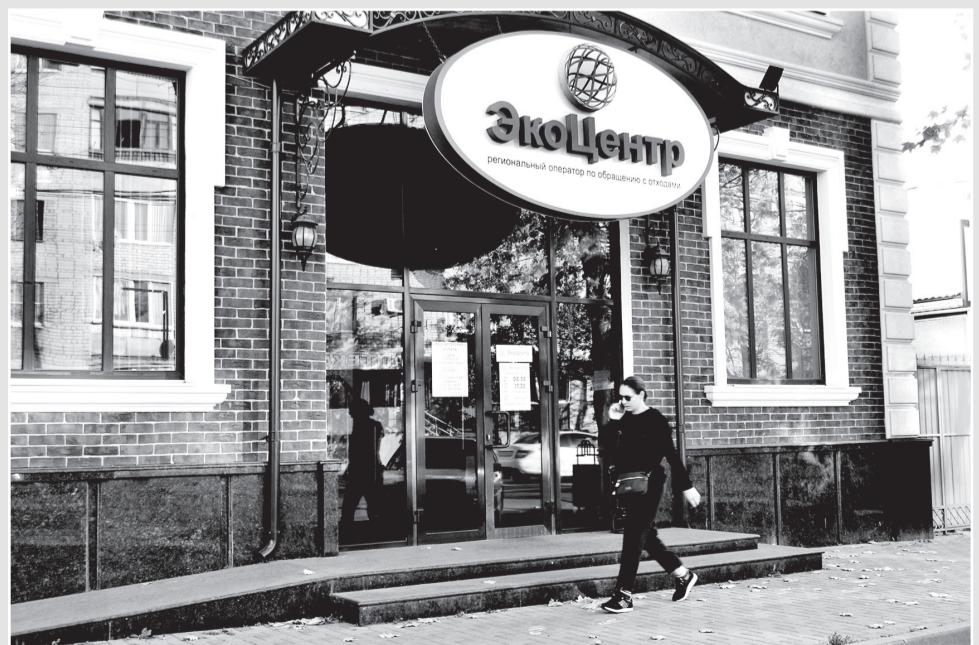
Нэбгырэ мин 37-м ехъумэ атель

Пыдзэфэ пытэхэр зэрэуащыхэрэм ыуасэ игъом къэзымытыгъэу Адыгейим исыр нэбгырэ мин 37-м ехъу.
Ахэм явшъэрэлхэр игъом амыгъэцакIэхэмэ хыкумым зызэрэфигъэзэштэйр кызыщиорэ тхылхэр нэбгырэ мини 10-мэ ООО-у «ЭкоЦентрэм» афигъэхыгъэх.

— Чыфэ зытэхэр къамытыжымэ яоф хыкумыр хэпльэнэу фэдгээзэшт. Джащыгъум хэкIым пае къамытыгъэм имызакью, ащ тэхъогъэ пеняри, хыкумым яоф зэрэдийшагъээм пае къафальтигъэри приставхэм къалахыжыщ, — кыIуагъ ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шъольтыр къутамэ ипащэу Алыбэрд Налбай.

Компанием шъугу къеѓэкIыжы, зепахыре узэу дунаир зэлпьызыкIуагъэм кызэдихъигъэ кризисым ыпкъ кыкыкIе, псеупIэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэм ауасэ игъом зымитыхэрэм тазыр атырамыльхъанэу блэкIыгъэ ильэсийм къидэкIыгъэхъэ унашьом 2021-у кыхъагъэм куачIе илэжъэп, игъом зымитэу чыфэр зэлүзъякIэхэрэм пшъэдэкIыж ахъыт. ПсэупIэ-коммунальнэ фэло-фашIэхэм ауасэ мазэм и 10-м шомыкIеу зэкIами атын фаеу законым Ѣыгъэнэфагъ.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шъольтыр къутамэ ипресс-къулыкъу.

Къызэдагъэгъунэ

Чылопс байныгъэр заповедникым и Темир ыкъи Лэгъон Нэкъе отдельхэм яинспекторхэм къаухумэ, щынэгъончагъэм зы оперативнэ куп лыпплээрэр, гъунапкъэхэр отрядищмэ къагъэгъунэх. Ареу щитми, заповедникир къеухумэгъэнэр гъунапкъэхэр къэбгъэгъунэнхэ закъор арэп. Аш акыбкэ щыхъурэми мэхъанэ и. Шэко хъязметшапнэм иучасткэ къикъэриль АР-м имээ хъязмет ичтыгхэм чылопс хъязэллаубыти. Арышь, хэбзэнчъеу чыгъхэр щырамыупкынхэм, псеушхъэхэм ямышэклонхэм алтыплэгъэнэр республикэм

ипашхэмими, Кавказ заповедникир зыгъэорыш!эхэрэми зэдирялоф.

Ары аш ипащэ гъунапкъэм ухумакъохэм япост үгъэуцогъенэу предложение къизехъым, Адыгеим ипащхэм зыкыдьрагъэштагъэр. Къушхъэу Голае ыльэнныкъокэ зы пост гъэуцугъенэу ары къещакло зыфэхъугъэхэр. А чылопс уштымэ къэбгъэгъунэн плъэкъыщыр зэрэбэм, автомашинэхэм нэмыкъи klyaplэ зэрэмийэм, связами дэгъбу ioф зэрэшишлээрэм яшуагъе къекюштэу альятаагь. Ильэс псам постыр щытытэп, осышко къитырель-

хъэфэ нэс нылэп. Аш ыужым ушымыкъожышъунэу хъущт.

Къушхъэу Голае зэпрыкъырэ гъогур заповедникым игъунапкъэу «Кыыш» (Киша) зыфалорэм екъу. Мы гъогумкэ чылопс паркэу Тхъакъышом унэсын плъэкъыщт. Постыр агъэуцунэу ар ау сидми къахыгъэп. Мэз гъогу заул нылэп мыш узэрэшызеклон плъэкъыщыр. Гъогу пстэуми апхыркын зыльэкъыщт автомашинэ уимысымэ зэпымычышъунхэр илэх, узхэммыкъышъун улыкъэшт. Узэрыкъошьущт гъогур ары постыр зыдэштиштыр.

Аш имызакъоу, къушхъэу

Кавказ заповедникым итарихъ Адыгэ Республиком къышежъэ. Яляягъэу къагъэгъунэрэ чылопс чылопс изы щанэ, ар гектар 91000-рэ мэхъу, республикэм игъунапкъэхэм ауль.

Голае утетымэ зэкэ ольэгъу. Темир отдельхэм икъэралыго инспектор шхъялэу Владимир Елисеевым къизэриуагъэмкэ, а постым чылопс хъыгъэгъунэн ыльэкъыщт. А чылопс дэгъоу макъэхэр щызэхэпхэу ары заповедникым ипащэ зериорэр. Километрэ пчагъэкэ пчагъжэу къакорэ автомашинэм ымакъе къэу, аш фэдэу чыкъеу шхончыкъэ къышыуагъэхэм зэхэпхэшт. Етлан, Кыышь ар километри 6 нылэп зэрэпчэжъэр.

АР-м и Лышхъэ ыкъи мыльэнкъом фэгъэзгэе министерствхэм япашхэм зы пост гъэуцүзэнэм зэрэдьрагъэштагъэм имызакъоу, селоу Ново-прохладнэм дэжки щагъэпснэу предложение къахыгъэ. Аш щылопсэухэр заповедникым инспекторхэм мызэу-мытлоу къапэкэфагъэх, хэбзэнчъэу шыхъэ бжъакъохэр къизэраутгъоихэрэм пае административнэ протоколхэр афызэхагъэуагъэх. Мэзир хэбзэнчъэу рамыупкыныр ары Адыгеим ифедэу хэлтыр. Джыри зы пост

загъэуцукъэ, заповедникым имээ чылопс эхэм уальыплъэн плъэкъынэу хъущт.

Хумакъохэм яофшэн, чыгогу къылопсэулым лылпльэгъэенным заповедникыр фэгъэзгэшт. Республиком постым ишыкъагъэр ыгъэпсигъ, гъунапкъэхэм якъеухумэн тыгъэгъазмэхэзэхэм рагъэжъэр.

Псэушхъэхэм якъеухумэнэ зэхашагь. Кавказ заповедникым ипащхэм къизэраорэмкэ, кымэфэ уахтэм ахэм анахыбэхэм гъунапкъэхэр къизэпачах. Домбайхэр ары нахь фэкъаигъэхэр. Темир отдельхэм 500 фэдиз хэс. А чылопс тэфэштим фэдизим пчагъагъэр шхъяркыгъэхэн фае, заповедник къыбым зэпрыкъыхэу къаштагь. Арышь, ахэр бзэджашхэхэм ашыухумэгъэнхэ фае.

Кавказ заповедникым ипресс-къулыкъу къизэртигъэмкэ, гъогухэм уарымыкъошун зыхъукъэ, постхэр ыахыжыщах, ау гъатхэм бзэджашхэхэр нахьчаны къизэрахъухэрэр къыдальтишэншь, къизэуахыжыщах.

«Россети Кубань» къеты

КПУАЧЛЭХЭМ АХАГЪЭХЬОЩТ

«Россети Кубань» и Адыгэ шъольыр къутамэ 2021-рэ ильэсэм Краснодар краим ыкъи Адыгэ Республиком ямуниципальнэ образованин 8-мэ электроэнергиер язытырэ псэолъэ 47-рэ ашызэблихъунэу ыгъэнэфагь.

Ахэм киловатт 35 — 110-рэ къаты, социальнэ ыкъи промышленнэ псэолъэ зэфэшхъяафыбэ япхыгъ. Специалистхэм трансформаторхэр, klyaplэхэр, нэмыкъи оборудованиехэр

зэблахъущтых, агъэцэкэжыщых, машлом щуухумэгъэнхэу ашыщт.

Киловатт 35-рэ къэзытырэ подстанциеу «Кужорская» зыфиорэр ыкъи Мыекъопэ район-

ным электричествэр езытырэ klyaplэу аш епхыгъэхэр икъэрикъиу ашыкъынхэу охьте благъэм рагъэжъэшт. Ахэр загъэкэжыхъэрэм ыуж мегавольт 20-м нэсэу къуачлэ ялэхъущт.

Мы подстанцием социальнэ псэуалъэхэр епхыгъэх ыкъи станицэу Кужорскэм Ѣылопсэурэ нэбгырэ минилл фэдизимэ электричествэр алэкгэхъахь. Аш имызакъоу, Адыгеим икономикэкэ мэхъэнэ ин зиэлэ мэкъумэш хъязметшапнэу, пченышэм хэшькыгъэ гъомылапхъэхэр къидэзгъэйрэ комплексуу «Мирный-Адыгей» зыфиорэри епхыгъ.

Мы уахтэм энергетикхэм проектхэм ioф адашлэ. Нэужым жыы хуугъэ трансформаторитум ачылопс эзпстэумки мегавольт 20 къуачлэу ялэу түүгъэуцущт, нэмыкъи оборудование ииуе подстанцием ioф езгъа-

шлэхэрэр зэблахъущтых. Джаш фэдэу электричествэм икъуаплэу километрэ 11 икъэрикъиу ашыкъыщт.

— Ильэсич благъэм Мыекъопэ иподстанциехэу «Северная», «Черемушки» зыфиорэр, Мыекъопэ районым электроэнергиер Iэкэзгъахъэхэр «Кужорскэр», «Тульскэр» ыкъи «Садовэр», Джэджэ районым

иподстанциеу «Комбизавод» зыфиорэр икъэрикъиу тшыжынхэу гухэль ти. Мы псэуалъэхэр гъэкэжыгъэ зыхъукъэ, къуачлэхэм ахэхъошт, шъольыр инвестиционнэ проект зэфэшхъяафхэм япхырынкэ яшуагъэ къекюшт, — къуачлэ Адыгэ шъольыр къутамэ ипащэу Рустам Магдеевым.

Тхаклоу Кощбэе Пшымафэ къызыыхъугъэр ильэс 85-рэ хъугъэ

Фэбагъэрэ шыпкъагъэр Зыхэль гупшисэр

Къамышыр ытхыцэ ренеу «щыогъэ-джэгүкэ» кіләцыкүр гэсэгэе хьущтэп, ау гүшүйэм кіләдүкүр ар пкырэхъэмэ, щэч хэлъеп, гъогу зафэ тет. Адыгэ унагъохэм ухагъэлыхъухъанэ пүкэгъесэкэ шыкы дэгъухэр арылыгъяа. Лъэрыкозэ, гүшүйэнэр ригъэжъегъэ къодыезэ, пасэу дэгъум, дахэм сабыр фагъасэштыгъ, дэим, лаэм ямехъани щысэ үпкэ гъэнэфагъякэ гурагъало-штыгъ. Унагъом имызакью, зэрчилэу аэ зэкіедзагъэу къакіехъухъехэрэм плунгъэ тэрэз агъотынымкэ үофышо алэжыщтыгъ. Адыгэ лъэпкым лъешэу сабым ынаа зыщитетыгъе уахт къы-зыхъухъагъэр зэлъашэрэ тхаклоу Кощбэе Пшымафэ. Къэкире лъэпкхэм псыр зэряфэнкъуагъеу, сабый пэпчын гүшүйэ тэрэзыр, фабер, шыпкъэр иф-некъуагъэх, ахэр игуапэу зэкэ зыуи-щагаа ыкын пкырыхъагъ тхакло хъун насыпир Тхэм зынэтэгү ышыгъяа. Калэм.

Пшымафэ зэдэштэнэгъе ин щыиен-гъэм ильэнэйкю постэумки хэлъигъ: ицыфыгъе гупсэфыгъякэ, ишэн гъэ-тилъигъе зэтеткэ, игурыш-гультиэ хэхыгъякэ.

Тхэм къыхилхъагъеу еджэнэр шэ-гъошоу къифэхъущтыгъ, ымышилэрэр зэрийэшшэнэр, тхильхэм бэу яджэнэр, илэгъухэм ашкэ къахэшниыр къыд-хъущтыгъ. Адыгэ гүшүйэр, ныдэлфыбзэр, литератуурэй икіесагъэх. Мы зэкіемкэ еджэпэ шыпкъэ фэхъугъэр язэ ихъакіещ ары. Ежэ Пшымафэ къызэриощтыгъэм-кэ, ятэ цыф гъэтэлтигъэ-рэхъатэу, шэнышо-гушубзыу, ыїз зекіеми яклоу,

Пшымафэ Красногвардейскэ районим ит къуаджэу
Адэмые мэзаем и 1-м 1936-рэ ильэсийм къыщи-хъугъ. Къоджэ гурыт еджапэр къызеухым, Адыгэ къэралыгъо кілэгъэдэжэ институтым филологиемкэ ифа-культет щеджагъ, къыухыгъ. Хэку гъэзетэу «Социали-стическая Адыгейим» иредакции корректорэу, литератуурнэ Үофышыу, пшъэдэкыж зиїс секретарым игуадзэу Үофышыагъ. 1968 — 1970-рэ ильэсийм журналау «Зэкъош-ныгъэм» Кощбаэр редактор шъхьайэу илагъ, 1970 — 1986-рэ ильэсийм Адыгэ тхиль тедзапэм иредактор шъхьайэу, 1987 — 1995-рэ ильэсийм ипащэу Үофышыагъ. Пшымафэ ытхыхэрэр 1956-рэ ильэсийм щегъэжъагъеу хиутиштыгъэх.

Сабыигъом къыхэмийкыгъэ цыфышихуи, цыф цыклюи хъурэп. Ицыклюгъом хапльхъэрэр ары хэти къыхэкыжырэр. Арэу сэгугъэ «сабыир зэралдурэр гүшүй» языгъэуагъэри.

хэти фэльэкырэмкэ къогъанэ имыїэу ишүаагъэ зэрэргийкыштым пылыгъ. Клалэм янэу Хъорэлхэм япхугъэр, пхъэшэ дыс хъазырыгъ: гучи! һадэр пкышьо къышигъэдэжэгун ылъэкыштыгъ. Ау ныр, ны! Цыфы ухумэ шлоигъю мэгуяа.

Пшымафэ кіэлэ мыдахэм ашыщи-гъяа, ралорэр ытхъакумэ ихъэштыгъ, ратырэр ышыхыщтыгъ. Къоджэ еджапэм щеджээ, еджэн-къулайныгъ гъэнэфа-гъэхэр къылекхъяа. Ицыклюгъом къы-щегъэжъагъеу тхэным фэщагъеу къе-тэджигъ, ау аш къыкырэп пасэу тхэнэригъэжъагъеу.

Гупшисекэ амал икыу бъотынным пае гъэпсэфыгъор зыщыгъэгъупшэн фае, умышлабэ къынфэзыотшт тхыльхэм уяджэнэир ишыкыагъ. Ары ежэ Пшымафи зэрэзекуагъэр. Етгани къоджэ еджапэм зэрэшырагъаджэштыгъэхэр адигабзэки, аш къыхкэу, іетахъохэм, нахь инхэмийкьоу урсыбзэр ашэштыгъяа. Ар ашэ-нымкэ үофышо къапыщылтыгъ, тхэн үофыр аш къыгохъожьымэ, нэдэллэгээ илэжыгъяа.

Пшымафэ икъэхъукэ, иеджакэ, иуна-гъо яхылгагъеу къыуатштыгъ: «сэри, сипкэгъу-лэгъухэм, сэц нахъижъхэмийкъызыхэтдэжагъэр нэмыкдунай. Сянэ-сятэхэр унэгто зэтегъэпсихъагъэхэм къархъухъэгъагъэхэм, еджакли тхакли ашэштыгъяа. Сянэу Гошмафэ бжъэдэгыр чылэ үофышо Пшыкүйхъабла къыщыхъу, щангуу, щалэжыгъ, ау яллаокэ мамхыгъе Хъорэл оркымэ ашыщигъ. Сянэу Къарбэч къызэрихъухъэгъе унагъор ижыкэ Хъатикуа дэсигъ. Сянэ ятэжь Тамбый хаджэм иунаа үогуусэу Адэмийе къекошыгъяа.

Сяни сяти гъэсэнгъе ялагъэп, ау яшашэл къыхахыгъеу шээнгъе гъэнэфагъе апкырылтыгъ. Сянэ зышэштыгъэхэм къаушыхъатын, жэбээ дахэ үлтэгъ, губзыгъагъ. Сятэшыгъо Мусльимэти ухэтми уигъэдэлонэ къебаролтэ үэзагъ. Сяна, шыпкъэ, гүшүйэним фээзагъэп, бэ къылоштыгъэп, ау үэзагъ, къупшхъээ зэпкыгъяа, зэрыкыгъяа, зи къя-мыхъулагъэм фэдэу ыгъэхъужыщтыгъэх, уз зэфэшхъафхэм үэзэгъу афэхъущт

уцхэр ышыщтыгъэх, пхъэшэ 1961-1962-ийн. Сятэхэдэжээ, Амини шьошэ дэгъу, шы-онэ 1961-1962-ийн. Сянэшэу Мурати апэрэ кілэгъэдэжэхэр Бжъэдэгыр къитэджа-гъэмэ ашыщигъ...».

Мыш фэдэу дэгъум къыхехъухъэгъе клалэр а зэхэм ямыгушыс-щтыгъяа, еджэним дихъыхыгъ: «тхэным фэщагъе сзызыштыгъэ-мэ къахэзгъэштырэр тихъакиэш къыщы-зэрэгүүштигъэхээ лыжъхэр арых. Сята ныбжь шыклае илэу съкыфэхъугъагъети, къыльхъэштыгъэхэр ныбжьышо зиэгъэ заклэх. Пхъэ пэлкэорым тес лыжъхэм акыб сыдэсэу, шьэожье такьыр сэхъуфэ, ахэм къаотэрэ къэбархэм, пшысэхэм, тхыдэхъхэм, таурыхъхэм пчыхъэ къэс сядэштыгъ, ины сзызхъум, пчъаблэм сыготэу сядэунын эзэпзгъэгъяа. Пчыхъэ къэс зэхэсхыгъэр силэгъухэм афэ-слюжынныр сикъэсагъ».

Ау Кощбэе Пшымафэ тхакло хъуным-кэ анахь зишүаагъе къекыгъе щытыр, гуапэ хигъуатэу, емызшыжъеу тхыль-бэм зэрэдэжштыгъэр ары. Үшлэмэ шлоигъо зыкэгүүштигъе пстэури а зэхэм къырагъэкүжыгъ.

1969-рэ ильэсийм тхэкло ныбжьыкэхэм яа 5-рэ Всесоюзне зэлүкүр Москва щыкыуагъэм ар илэлкүуагъ. Тхаклом рас-сказхэр, повестьхэр, романхэр зыдэтихъхэр къидэгъэгъэх. Ахэр: «Сэтэ-ней», «Гум пae гу аты», «Мэфибл уай», «Къэгъэгъэ шъоф», «Чыгыдххэр», «Мэзэгъо чэшхэр», «Шыпкъэ къыччэхъыгъе гүшүй», «Гъогу зэхэхкэхэр», «Чыфэ», «О шу уарэлэгъу», «Дышээ тас», «Кілэцыкыл джэгүкэхэр», «Үйтхыгъэмэ ашыщхэр», «Нэмыкхэри».

Пшымафэ итхылхэр урысыбзэки Москва, Краснодар, Миекуапэ къащидэкыгъэх: «Семь дождливых дней», «Птицы покидают гнезда», «Детские игры», «Пророчество судьбы».

Кощбэе Пшымафэ гүсээ илэу Къураныр адыгабзэм рильхъагъ.

Итхыгъэхэм ашыщхэр журналахэу «Зэкъошныгъэм», «Литературная Адыгэя», «Эльбрус», «Кубань», «Огонек», «Кавказ» зыфилохэрэм къыхаутыгъэх. Пшымафэ итхыгъэхэм ашыщхэр украи-нныбзэки, тыркубзэки, арапыбзэки зэрэдэжштыгъэх, къыдаагъыгъяа. Илсэхэм ашыщхэр композиторхэм орэдэшьшом ральхъагъэх.

Тхаклом иповестэу «Мэфибл уай» зыфиорэм техыгъе пьесэр, идрамэу «Шхъакло» зыфиорэр Адыгэ драмтеатрэм щагъеуцугъэх. Оперэу «Лаукъан»

зыфилоу Тхъабысымэ Умарэ Кіэрэшэ Тембот иповестэу «Шахъомрэ пшъэшэ пагэмрэ» зыфиорэм ифэмэ-бжымэ зыкэлтэу ысугыгъэм илибретто Бэрэтерэ Хъамидэ игъусэу Пшымафэ ытхыгъ. Джащ фэдэу урыс тхаклохэм япроизв-денихэм ашыщхэр Шэуджэн Аюбэ игъусэу Пшымафэ адигабзэки зери-дзэхъигъяа.

Ау Кощбэе Пшымафэ итворчествэ анахь уасэ фэозгъэшырэр, сэ сишшош-кэ, икъэлмэмыгэ къыччэхъяа произве-дение пэлч гъэцкээлэгъяа, купкымки шуашэмкэ, художественнэ шэпхъэ-хэбээ зэтегъэпсихъагъэхэу, аш къыуатэрэ, хэт образхэм удахыхэу, бээр ашыбзэрбзэу, лъэнэыкъуабэки зэтегъэпсихъагъэхэу зэрэштихэр ары.

Щэч хэлъеп, зибэ пшэрэм уфэлэз. Игъорыгъозэ тхаклом илэлэсагъи ильэс-хэм къадэкыуагъ, ежыри езэцгъяа зыкыл фэбагъэрэ шыпкъагъэрэ зыхэль гупшисэр художственнэ произведение пчагъяа ушагъяа, зафэ, еджэрэм ышошь ыгъэхъоу, акыл хахэу ыгъэпс-ним, игугъе лыкъэхъаным.

Игушхъэлэжыгъе дахэ елэсигъе щытуури къылэжыгъ ыкы къыуукэхъяа Кощбэе Пшымафэ Къарбэч ыкъом. Ау Адыгэ Республикаан инароднэ тхаклы, литератуурнэ шуухафтнэу Туцожь Цы-гъо ыцэхэгъэ агъэнэфагъэм, журналистхэм япремиеу Андырхьое Хъусен ыцэхэгъ щытым ялауреат, Урысые Федерацаем и Аппшэрэ Совет и Президиум и Щытхъу тхыль къифагъэшшошагъ. Урысые Феде-ратацаем итхаклохэм я Союз 1970-рэ ильэсийм ыкы УФ-м ижурналистхэм я Союз 1965-рэ ильэсийм къащегъэжъяа ахэтэгъ.

Фэбагъэрэ шыпкъагъэрэ зыхэль гупшисэр Пшымафэ ылэтигъ, фэбагъяа. Итхылхэр яджэх, игущылэгъа тырэгъуазэ, тхакло илэлэсагъирэ шыпкъагъэрэ, псаоу къытхэтэгъяа, ыныбжь ильэс 85-рэ хъущтыгъе, лъашэгъуныкъор тхэным тиригъяа. Оперэу «Лаукъан»

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Гандбол

Краснодар щешлагъэх

«Кубань-2-ДЮСШ»
Краснодар — «АГУ-Адыиф-2»
Мыекуапэ — 27:16 (17:6).
Тиешлакомэ
къахэшгээр: К. Суворова — 5.

Ятлонэрэ зэйукігъур

«Кубань-2» — «Адыиф-2» — 31:21 (15:11).

«Адыиф-2»: Казанджян — 5, Никулина — 4, Коваленко — 4, Къэбж — 2.

Апшъэрэ купым хэт гандбол командэхэр мэзаем и 2 — 3-м зэдешлагъэх. Краснодар ѿшшиш пшъашхээр ялэпэлэсэнгъекэ зыкъуаугъаштэ, азэ итхэм ашыхы. «Адыиф-2-р» я 5-рэ чыплем Ѣши.

Мэзаем и 10 — 11-м «Адыиф-2-р» «Динамо-Синара-3» Волгоград Мыекуапэ Ѣшилкэшт.

СУПЕРЛИГЭР

«Уфа-Алиса» Уфа — «Кубань» Краснодар — 24:35 (13:19), «Лада» Тольятти ЦСКА — Москва 31:29 (15:12), «Звезда» Звенигород — «Динамо-Синара» Волгоград — 29:23 (16:12).

Мыекъопэ «АГУ-Адыифы» нахь лъешеу къенэкъокъухэрэ «Уфам» ыкы «Динамэм» чэна-гъэхэр ашыгъэх. Ареу ѿтми, Адыгейм иешлаклохэм загъэрэхтынэу уахтэ ялэп. Мэзаем и 10 — 11-м клубэу «Адыифы» «Астраханочкэм» дешэшт.

Рэхъатныгъэ зыми илэп

Хэгъэгум гандболымкэ изэнэкъокъоу суперлигэм Ѣкиорэм хэлэжьэрэ бзыльфыгъэ командэхэм зичэзыу ешэгъухэр мы мафэхэм ялагъэх.

Мэзаем и 6-м зэйукігъоу Ѣицэхтэхэм клаххэу афэхъущтим тегъэгумэкы. «Университетыр» «Ставропольем» дешэшт. Ижевскэ икомандэ теклонигъэр къызыдихыкэ, «Адыифыр» ауж къинэхэрэм клаххэйжын ылъэцкыщтмэ къешлэгъуа хъушт. «Лучир» «Динамэм» дешэшт, азэ клаххэу фэхъущтими тегъэгумэкы.

ЧыпІэхэр

1. «Ростов-Дон» — 30
2. «Лада» — 28
3. ЦСКА — 26
4. «Звезда» — 26
5. «Астраханочка» — 24
6. «Кубань» — 20
7. «Ставрополье» — 12
8. «Университет» — 10
9. «АГУ-Адыиф» — 6

10. «Динамо» — 4

11. «Уфа» — 4

12. «Луч» — 4.

«Ростов-Доныр» азэ ит, азэ «Ладэр» клаххажынкы пшлэхэштэп. ЦСКА-м чэнаагэ ышыгъэшь, медальхэм афэбанэхэрэм япчагъэ хэхь. Ауж къинэрэ командэхэм рэхъатныгъэ ялэп. Я 9-рэ ыкы я 10-рэ чыплем эхэм афэбэнэштхэр нахьыбэ хъугъэх.

Самбо

Хэлажьэрэр шъэ пчъагъ

Самбэ бэнэнымкэ
Урысыем
иныхжыкіхэм
язэнекъокъу
Ермэлхъаблэ
гъашлэгъонэу Ѣекло.

Бэнаклохэр 100 пчъагъэ зэрхэхэрэм къыххэкэу пчыхэм сыйхатыр 10 зэххум ылжы алрыгъум зэйукігъухэр мэзаем и 4-м Ѣицэхашагъэх.

Мэзаем и 6-м зэнекъокъур Ермэлхъаблэ Ѣауухыщт. Адыгэ Республиком Ѣицэх ныбжыкіхэм хагъеунэфыкырэ чыплем эхэр къахынзу афэтэло.

Республикэм самбэмкэ испорт еджаплэ итренер шхъяаэу Гүлэтиж Хъалидэ къиээртиуаугъэу, хэгъэгум ибэнаклохэм ухзазырынгъэдэгэу къагъэлъагъо. Теклонигъэр къидээхыщтэр пэшлорыгъешеу къыххэбъэшын пльэхъщтэп.

Футбол

Мырзэ Резыуан къахэшы

2020 — 2021-рэ ильэс ешэгъур хэгъэгум ифутбол командэхэм мэзаем иаужырэ мафэхэм рагъэжъэжыщт.

Европэм, Зэхэт Араб Эмиратхэм тикомандэхэр ашылхэрэ упплэккун зэйукігъухэм ахэлажьэх.

Зэтэгъапшэх

«Ростов» — «Краснодар» — 0:2, «Локомотив» — «Краснодар» — 1:1, «Зенит» — «Аракат» Армения — 4:0, «Динамо» — «Кайрат» Казахстан — 2:0, ЦСКА — «Мурсия» Испания — 3:1. «Рубин» — «Химки» — 2:2.

«Краснодар» «Ростовым» зылкэм, «Краснодар» иешлаклоу Магомед Сулеймановым тъогогьуи 2 къэлапчъэм иэгуаор дидзагъ.

«Рубин» ыкы «Химки» зызэлкэм, нарт шъаоу Мырзэ Резыуан тигъэгушуагъ. Къэбэртээ-Бэлькъярим Ѣашлаклоу иэпэлэсэнгъэ дэгъу къыгъэлъэгъуагъ.

«Рубин» 2:0-у зэйукігъур ыхыызэ, я 54-рэ ыкы я 72-рэ такъыкыр P. Мырзэм «Рубин» икъэлапчъэ иэгуаор дидзагъ.

«Спартак» Латвием, Беларусым якомандэхэм мэзаем и 6 — 7-м адешэшт. «Динамэр», ЦСКА-р, фэшхъяаф командэхери упплэккун ешэгъухэм ахэлжъэштых.

Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫИЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр
ыкы къыдэзыгъэ
гъэкырэр:
Адыгэ Республиком
льэпкэ Йофхэмкэ, Иэкыб къэралхэм ашыл-
псурэ тильэпкэ-
гъухэм адырьэ зэпхы-
ныгъэхмкэ ыкы
къэбар жууцэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъекэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахь цыкыненуу
щытэп. Мы шапхэхэм
адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием
зэкігъекложых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
Урысы Федерацаем
хэутын Йофхэмкэ, тел-
радиокъетын-
хэмкэ ыкы зэллыг-
иэсэйкэ амалхэмкэ и
Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпэ гъэлоры-
шапл, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаутигъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкэ
пчъагъэр
4467
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 235

Хэутынм узцы-
кэлхэнэу Ѣит уахтэр
Сыхытэр
18.00
Зыщаутигъэхэ
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъяаэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъяаэр
игуадзэр
Мэцлэкъо
С. А.

Пшъэдэкыж
зыхыырэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.